

УДК 378.016:373.3]:379.8-057.847

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2020-90-13>

РЕАЛІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Гончарук Ольга Валеріївна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Olga18092006@gmail.com
orcid.org/0000-0001-8463-7401

У статті проаналізовано та розкрито особливості реалізації педагогічних умов системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвілля молодших школярів.

Педагогічними умовами визначено: цілеспрямовану позитивну мотивацію та стимулювання потреби у студентів у сформованості в інноваційному середовищі закладу вищої освіти творчого рівня готовності до організації дозвілля молодших школярів; оновлення змісту аудиторної та позааудиторної підготовки студентів до організації дозвілля учнів початкової школи; застосування інтерактивних методів і форм навчання, спрямованих на формування компонентів готовності студентів до організації дозвілля молодших школярів; інтеграція управлінських зусиль суб'єктів системи професійної підготовки.

Мета статті полягала в аналізі особливостей реалізації педагогічних умов системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвілля дітей.

У процесі наукового пошуку нами використано такі **методи** дослідження, як аналіз, синтез, узагальнення, систематизація.

Реалізація педагогічних умов здійснювалася в три етапи: підготовчий, організаційно-практичний і результативний. Для реалізації першої умови проводилися мотивація й стимулювання у студентів потреби до оволодіння компетентністю організовувати дозвілля дітей як професійної й особистісної цінності. Наступні умови реалізовувалися через впровадження в систему професійної підготовки навчального курсу «Організація дозвіллевой діяльності молодших школярів», залучення молоді до роботи студентського клубу «Цікаве дозвілля молодших школярів», до участі у виховних заходах дозвіллевой характеру на рівні факультету та університету, діяльності проблемної групи «Умови успішної організації дозвіллевой діяльності молодших школярів», до виконання системи професійно-дозвіллевих завдань, які були розроблені до кожного з видів практики. У процесі системи професійної підготовки відбувалося управління та самоуправління підготовкою майбутніх учителів початкової школи до організації дозвіллевой діяльності молодших школярів.

Ключові слова: дозвілля, дозвіллева діяльність, система, підготовка вчителів початкової школи до організації дозвіллевой діяльності учнів, педагогічні умови системи підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвілля, реалізація педагогічних умов системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвілля дітей.

IMPLEMENTATION OF THE PEDAGOGICAL CONDITIONS OF THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF PRIMARY SCHOOL TO THE ORGANIZATION OF LEISURE ACTIVITIES OF YOUNGER PUPILS

Honcharuk Olha Valeriivna,
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Theory and Methods
of Primary Education

Lesya Ukrainka Eastern European National University

Olga18092006@gmail.com
orcid.org/0000-0001-8463-7401

In the article analyzed and revealed the peculiarities of realization of pedagogical conditions of professional preparation of future elementary school teachers for organizing leisure activities of primary school children.

The pedagogical conditions defined: purposeful positive motivation and stimulation of the need for students to form in the innovative environment of higher education institution a creative level of readiness for organizing leisure activities of primary school children; updating the content of classroom and extra-curricular preparation of students for organizing leisure activities of elementary school students; application of interactive methods and forms of teaching aimed at forming components of students' readiness to organize

leisure activities of younger students; integration of the management efforts of the subjects of the system of professional training.

The purpose of the article was to analyze the peculiarities of realization of pedagogical conditions for professional preparation of future elementary school teachers for organizing children's leisure.

In the process of scientific search, we used the following **methods** of research: analysis, synthesis, generalization, systematization.

The implementation of pedagogical conditions was carried out in three stages: preparatory, organizational-practical and effective. In order to realize the first condition, students were motivated and encouraged to acquire the competence to organize the leisure of children as a professional and personal value.

The following conditions were realized through the introduction into the system of vocational training of the training course "Organization of leisure activities of junior students", involvement of youth in the work of the student club "Interesting leisure of junior students", to participate in educational activities of leisure nature at the faculty level, at the university level, activities of the problem group "Conditions for successful organization of leisure activities of younger students", to fulfill the system of professional and leisure tasks that were developed for each of the types of practice. The management and self-management of future primary school teachers to organize leisure activities of the younger students took place in the course of the vocational training system.

Key words: *leisure, leisure activities, system, professional preparation of future teachers of primary school to organize leisure activities of pupils, pedagogical conditions systems for preparing future teachers of primary school for leisure activities, realization of pedagogical conditions of vocational training system of future elementary school teachers for organization of children's leisure.*

Вступ

Стрімке входження України в європейський простір ставить перед закладами вищої освіти завдання підготовки фахівців, здатних сприяти духовному, культурному та моральному розвитку учнів, забезпечувати повноцінне та соціально позитивне дозвілля дітей та молоді, що й зумовлює актуалізацію модифікації системи професійної підготовки, зокрема в проекції організації освітньо-дозвілльової діяльності.

Нормативним підґрунтям вирішення цих завдань є закони України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014), «Про культуру» (2010), Концепція нової української школи (2017), укази Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» (2013), «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» (1993) та ін.

1. Теоретичне обґрунтування проблеми

Проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи розкривають у своїх наукових доробках О. Буднік, Л. Гусак, Л. Коваль, З. Онишків, Р. Пріма, О. Савченко та ін. Особливості впливу дозвілля на розвиток особистості розкривають О. Дибак, Ю. Моздокова, А. Фатов та ін. Специфіку підготовки фахівців до організації дозвілля розглядали В. Балахтар, І. Каташинська, І. Сидор та ін. Проте глибшого аналізу й обґрунтування потребують педагогічні умови ефективної професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвілля дітей.

2. Методологія та методи

У процесі обґрунтування особливостей реалізації педагогічних умов професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвілля молодших школярів нами використано такі методи дослідження, як: аналіз, синтез, узагальнення, систематизація.

3. Результати та дискусії

Педагогічні умови системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвілля молодших школярів визначаємо як спеціально створені в закладі вищої освіти обставини, за яких організація системи професійної підготовки сприятиме ефективному формуванню у майбутніх учителів початкових класів компонентів готовності організовувати дозвілльову діяльність молодших школярів.

Важливим у проекції підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвілля дітей є створення таких обставин у закладі вищої освіти, які б сприяли сформованості творчого рівня їхньої готовності. З огляду на це, нами виявлено, обґрунтовано та здійснено реалізацію педагогічних умов системи підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвілля дітей. Такими умовами, на наш погляд, є: цілеспрямована позитивна мотивація та стимулювання потреби у студентів у сформованості в інноваційному середовищі закладу вищої освіти творчого рівня готовності до організації дозвілля молодших школярів; оновлення змісту аудиторної та позааудиторної підготовки студентів до організації дозвілля учнів початкової школи; застосування інтерактивних методів

і форм навчання, спрямованих на формування компонентів готовності студентів до організації дозвілля молодших школярів; інтеграція управлінських зусиль суб'єктів системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвіллевої діяльності молодших школярів.

Реалізація педагогічних умов системи підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвілля дітей здійснювалася в три основні етапи: підготовчий, організаційно-практичний і результативний. Кожному етапу відповідала певна базова форма системи підготовки студентів: навчальної діяльності академічного типу, навчально-професійної, виховної, науково-дослідницької та практичної. На нашу думку, така етапність у системі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвіллевої діяльності молодших школярів створює передумови для послідовного включення студента в професійний і соціальний контекст майбутньої діяльності. Висхідний характер руху передбачає системне накопичення соціально-дозвіллевих психологічно- й педагогічно-дозвіллевих знань, умінь та навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності.

На підготовчому етапі ми мотивували та стимулювали студентів других курсів (2 семестр) до участі в експериментальній роботі; активізували їхні внутрішні мотиваційні установки на необхідність ґрунтування професійної підготовки з метою формування загальних та фахових компетентностей організації дозвілля молодших школярів.

На другому – організаційно-практичному етапі – долучали студентів третіх курсів (5–6 семестри). Вони вивчали навчальний курс «Організація дозвіллевої діяльності молодших школярів», залучалися до роботи студентського клубу «Цікаве дозвілля молодших школярів» та системи виховних заходів дозвіллевого характеру на рівні факультету та університету; діяльності проблемної групи «Умови успішної організації дозвіллевої діяльності молодших школярів»; до виконання системи професійно-дозвіллевих завдань, які були розроблені до кожного з видів практики (Гончарук, 2018).

Така планомірна й системна робота сприяла поглибленню й систематизації одержаних у ході теоретичного навчання цілісних психолого-педагогічних й методично-дозвіллевих знань з трансформацією їх у практичні вміння й навички. На цьому ж етапі проводилася діагностика реального стану сформованості у майбутніх учителів компонентів готовності до організації дозвіллевої

діяльності молодших школярів та визначалися шляхи удосконалення системи професійної підготовки та самовдосконалення. На другому етапі модифіковано зміст системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвіллевої діяльності молодших школярів шляхом упровадження в освітній процес закладів вищої освіти розробленої нами навчальної дисципліни «Організація дозвіллевої діяльності молодших школярів»; залучено студентів до роботи студентського клубу «Цікаве дозвілля молодших школярів» й участі у виховних заходах, до роботи проблемної групи «Умови успішної організації дозвіллевої діяльності молодших школярів», до участі в наукових заходах, до виконання завдань організаційно-дозвіллевого характеру у ході проходження студентами педагогічної в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (IV сем., терміном 3 тижні), навчально-виховної (V сем., протягом семестру), педагогічної (VI, VII сем. протягом 4 тижнів) практик (Гончарук, 2018).

У процесі реалізації першої умови нами відзначено, що на мотивацію до оволодіння ключовими компетентностями організації дозвіллевої діяльності молодших школярів впливає можливість вивчення професійно орієнтованих дисциплін, контент практичних занять з організації дозвілля молодших школярів, особистість викладача, стосунки в студентському колективі, ситуація здорового суперництва, досягнуті результати; деякі практичні емоційні прийоми (пряме включення студентів у ведення заняття, яскравий, образний приклад, застосування елементів неформальності, драматизації, використання гіперболізації, прийомів апеляції до авторитету, співпереживання, провакації «несподіваного», спонукання студентів до прийняття рішення тощо) (Занюк, 2002: 31). Позитивній мотивації також сприяла інтерактивна діяльність, яка реалізувалася в інноваційному середовищі закладу вищої освіти. Кожен учасник цього середовища в умовах цілеспрямовано організованої співпраці проходив послідовно стадії від співпраці з однолітками через співпрацю з викладачем до співпраці із самим собою.

Мотивації студентів до оволодіння компетентностями організації дозвілля дітей сприяло й упровадження елементів педагогіки емпайрменту (з англ. *empowerment* – надання людині мотивації й натхнення до дії), яка має на меті формування відповідальності майбутнього фахівця в усіх її вимірах: за себе, своє життя та здоров'я, навчання, вибір тощо (Лінник, 2016: 263). Тому в ході вивчення студентами навчальної дисципліни, участі в роботі клубу, про-

блемної групи, участі у виховних та наукових заходах нами були створені умови для формування в молоді впевненості у власних силах і можливостях та відповідальності за результати навчання, прийняття ними рішень щодо власного стилю життя та їх виконання; забезпечення психологічного комфорту у процесі професійного навчання і за допомогою спеціальних прийомів, і через доступність змісту навчання; створення умов для появи у студентів ентузіазму й почуття задоволення від групової й індивідуальної праці та її результатів.

Реалізація наступної умови – оновлення змісту аудиторної та позааудиторної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвілєвої діяльності молодших школярів – передбачала розробку та впровадження в освітній процес програми навчальної дисципліни «Організація дозвілєвої діяльності молодших школярів» (5 сем., 4 кредити); програми студентського клубу «Цікаве дозвілля молодших школярів», програми проблемної групи «Умови успішної організації дозвілєвої діяльності молодших школярів», модифікації завдань, спрямованих на розвиток компонентів готовності майбутніх учителів організовувати дозвілля дітей, науково-дослідної, виховної роботи студентів та програм проходження майбутніми вчителями початкової школи педагогічної в дитячих оздоровчих таборах (IV сем, терміном 3 тижні), навчально-виховної (V сем, протягом семестру), педагогічної (VI, VII сем. протягом 4 тижнів) практик.

Упровадження навчального курсу «Організація дозвілєвої діяльності молодших школярів» передбачало формування у студентів компетенцій організації дозвілля з молодшими школярами; напрямів і форм розвитку вітчизняного та світового дозвілєзнавства; методики організації й проведення дозвілєвої діяльності учнів початкової школи. Серед пріоритетних визначили уміння здійснювати планування, підготовку та управління процесом проведення певного дозвілєвого заходу через виконання конкретних завдань, які забезпечують гармонійний розвиток естетичної свідомості особистості молодшого школяра; робити підбір необхідного педагогічно обґрунтованого матеріалу та підбирати ефективні методи його подачі для організації дозвілля учнів початкової школи; використовувати методики, які стимулюють творчу активність особистості молодшого школяра, створюють передумови для вільного вибору виду діяльності за інтересами; реалізувати свій творчий потенціал в умовах колективного спілкування; створювати атмосферу спів-

творчості та взаєморозуміння; застосовувати знання на практиці. Аналізуючи зміст курсу, нами наголошувалось на необхідності трансформації одержаних знань студентів з організації дозвілєвої діяльності молодших школярів у їхні переконання та в практичну діяльність.

Позааудиторна робота, як форма освітньої діяльності, побудована на принципах добровільної участі в ній, виступала як логічне продовження аудиторних занять, часто реалізовувалася паралельно з ними, а інколи після їх завершення. Запропонований зміст системи професійної підготовки студентів до організації дозвілєвої діяльності молодших школярів передбачав реалізацію низки заходів з мотивації й стимулювання студентів до участі у виховній роботі через активність у різноманітних виховних дозвілєвих заходах на рівні факультету й університету. Виховна робота зі студентами з їхньої підготовки до організації молодших школярів передбачала залучення майбутніх учителів початкової школи до роботи студентського клубу «Цікаве дозвілля молодших школярів» та до інших дозвілєвих заходів на рівні факультету чи університету. Саме клубна робота, на наше переконання, є загальнодоступною для кожного члена студентської громади, оскільки базується на добровільних засадах і бажанні студентства творчо займатися спільною справою, розвиватися й самореалізовуватися.

У процесі наукової діяльності залучали студентів до роботи проблемної групи «Умови успішної організації дозвілєвої діяльності молодших школярів», участі у конкурсах, захистах наукових робіт з проблеми організації дозвілля дітей, написанні курсових робіт, участі у Днях науки, конференціях, семінарах, у змісті тез та статей студенти презентували результати науково-дослідницької роботи з вивчення умов успішної організації дозвілєвої діяльності молодших школярів.

Програми навчальних та виробничих практик були модифіковані завданнями дозвілєвої спрямованості, виконання яких сприяло не лише формуванню компетенцій організації дозвілєвої діяльності молодших школярів, але й умінь визначати власну суб'єктну позицію в ході організації різних видів та форм дозвілєвої діяльності учнів початкової школи, аналізувати їх, визначати рівень власної готовності до цієї діяльності. Нами акцентувалася увага на тому, що студент отримував конкретне завдання, яке полягало в усвідомленому, оцінному засвоєнні ним знань, формування умінь організації дозвілєвої діяльності молодших

школярів з максимальним наближенням до умов професійної діяльності майбутнього фахівця. Саме тому на настановчих конференціях кожного з видів практик студенти отримували конкретне завдання, яке вони готували у ході її проходження, презентували перед колективом учителів початкової школи певної бази практики, а також після завершення практики – перед студентами не лише своєї групи, а цілого курсу/факультету.

Третя педагогічна умова – застосування інтерактивних методів і форм навчання, спрямованих на формування компонентів готовності студентів до організації дозвілля молодших школярів, – реалізувалася через застосування в освітньому процесі закладу вищої освіти таких форм та методів роботи зі студентами, які б найбільш ефективно сприяли суб'єкт-суб'єктній взаємодії професорсько-викладацького складу та студентів між собою, розвивали інтеракцію та створювали можливість трансформації дозвіллево-оцінних знань молоді в їхні переконання, дозвіллево-професійних цінностей – у дозвіллево-ціннісні орієнтації.

Наступною педагогічною умовою нами визначено інтеграцію управлінських зусиль суб'єктів системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвіллевої діяльності молодших школярів. Лише цілеспрямована діяльність викладача, який створює інноваційне, суб'єктно-орієнтоване середовище в закладі вищої освіти з урахуванням особливостей професійної підготовки майбутніх фахівців, їх особистісних рис, вимог сучасної освіти, спонукало студентів не просто запам'ятовувати інформацію, а й осмислювати її, формулювати певні висновки, узагальнення, висловлювати власну суб'єктну думку, визначати особистісну позицію, прагнути до професійного самопізнання, самовдосконалення, самоосвіти та самовиховання. Інтеграція (від лат. «повний, цілісний») – це створення нового цілого на основі виявлення однотипних елементів і частин із кількох раніше розрізнених одиниць (навчальних предметів, видів діяльності тощо) (Філософський словник соціальних термінів, 2002). У педагогіці інтеграція – це процес взаємопроникнення наук, не розчинення одне в одному, а об'єднання в єдине ціле раніше ізольованих частин, внаслідок якого основні компоненти дисциплін синтезуються в цілісну систему (Гончаренко, 1997: 177). З огляду на тлумачення зазначеного поняття, інтеграція управлінських зусиль суб'єктів професійної підготовки забезпечувалася поєд-

нанням практичної діяльності викладачів та їх взаємодії зі студентами як самокерованої діяльності, яка передбачає самовиховання, самоосвіту, саморозвиток, самоствердження майбутніх учителів початкової школи.

Інтеграція управлінських зусиль суб'єктів системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвіллевої діяльності молодших школярів передбачала активну участь викладачів у формуванні у майбутніх учителів початкової школи позитивної мотивації в оволодінні системою знань окремих компонентів готовності організовувати дозвілля дітей, умінь сприймати цю готовність як необхідний складник загальної та професійної культури фахівця. Ця інтеграція досягалася за допомогою управління з боку викладача та самодіяльності з боку студентів.

У ході реалізації четвертої умови особливу роль ми відводили викладачу зі сформованою дозвіллево-суб'єктною позицією як модератору підготовки студентів до організації дозвіллевої діяльності молодших школярів, оскільки його діяльність спрямовувалася не лише на формування в молоді ключових компетентностей організації дозвілля дітей, а й вихованню її як активних суб'єктів професійної підготовки.

Ми також прагнули мотивувати майбутніх фахівців до професійного самопізнання, самовдосконалення, самоосвіти та самовиховання. Тому в ході вивчення навчальної дисципліни особливий акцент було зроблено на формування умінь самопрезентації майбутнього вчителя та розкриття таких її стратегічних технік, як (Е. Джонс і Т. Пітман) (Тернопільська, 2018):

- інтеграція як прикрашання, самовихваляння, прагнення зробити себе привабливим, особливо для тих, хто має високий статус;

- самопідтримка як прагнення справити враження, описуючи свої таланти і знання;

- «гритися в променях чужої слави» як вибудова свого образу через підкреслення тісного зв'язку з успішними, знаменитими, видатними людьми;

- врівноважування успіхів і помилок як створення перешкод і обґрунтування виправдань поганих результатів і невдач.

Змістову сторону педагогічного управління у нашому дослідженні становили управлінські дії викладача. Поряд з цим підготовка студентів до організації дозвілля дітей є самокерованою діяльністю, спрямованою на самовиховання, саморозвиток, самоствердження майбутніх учителів початкової школи. Тому завдання для навчальної, виховної, науково-дослідної

роботи студентів та для проходження ними різних видів практики містили методики для діагностики стану сформованості всіх компонентів готовності до організації дозвіллевої діяльності учнів.

Успішність системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвіллевої діяльності молодших школярів забезпечувалася вихованням у студентів інтересу до необхідності в систематичному й цілеспрямованому самовихованні та самоосвіті, розвитку умінь керувати власним професійним зростанням, здатності до систематичного поповнення здобутих знань, використання новітніх досягнень сучасної науки та розвитку особистісних розумових здібностей. Тому в процесі різних складників системи професійної підготовки ми намагалися зорієнтувати студентів щодо форм та методів особистісного й професійного зростання, формували навички самовдосконалення задля формування професійної майстерності загалом та майстерності організації дозвіллевої діяльності дітей зокрема.

На результативному етапі майбутні фахівці (студенти четвертих курсів – 7, 8 семестри) презентували набуті знання та вміння через захисти проєктів, участь в олімпіадах чи конкурсах-захистах наукових робіт, участь у виховних заходах тощо. На цьому етапі у молоді розвивалося усвідомлення необхідності сформованості творчого рівня готовності до організації дозвіллевої діяльності молодших школярів як важливого компонента майбутньої їхньої професійної діяльності і як однієї із важливих складових частин в особистісному самовдосконаленні (Гончарук, 2018).

У процесі реалізації педагогічних умов системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвіллевої діяльності молодших школярів ми дотримувалися таких принципів, як: активна діяльність, творчість та самостійність; індивідуалізація та диференціація навчально-пізнавальної діяльності; демократизація, гуманізація та співробітництво у взаєминах викладачів і студентів; врахування духовних потреб студентів, їх потенційних можливостей, системи особистісних і професійних цінностей. Визначені принципи тісно взаємопов'язані, втілювались у практику викладання не послідовно, а нерозривно, в чому й полягала ідея цілісності й системності педагогічного процесу.

Висновки

Отже, система професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи буде ефективною у разі реалізації в освітньому процесі закладу вищої освіти таких педа-

гогічних умов: цілеспрямованої позитивної мотивації та стимулювання потреби в студентів у сформованості в інноваційному середовищі закладу вищої освіти творчого рівня готовності до організації дозвілля молодших школярів; оновлення змісту аудиторної та позааудиторної підготовки студентів до організації дозвілля учнів початкової школи; застосування інтерактивних методів і форм навчання, спрямованих на формування компонентів готовності студентів до організації дозвілля молодших школярів; інтеграції управлінських зусиль суб'єктів системи професійної підготовки. З метою реалізації першої умови вивчення професійно орієнтованих дисциплін відбувалося інтерактивно, на засадах паритетності, партнерства та здорового суперництва. Акцентувалася увага на необхідності в сформованості компетентності організації дозвілля дітей як професійної й особистісної цінності. Наступні умови реалізовувалися через упровадження в систему професійної підготовки навчального курсу «Організація дозвіллевої діяльності молодших школярів», залучення молоді до роботи студентського клубу «Цікаве дозвілля молодших школярів», діяльності проблемної групи «Умови успішної організації дозвіллевої діяльності молодших школярів», до виконання розроблених до кожного з видів практики системи професійних завдань. У процесі професійної підготовки відбувалося управління та самоуправління підготовкою майбутніх учителів початкової школи до організації дозвіллевої діяльності молодших школярів.

Реалізація визначених педагогічних умов системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвіллевої діяльності молодших школярів сприятиме ефективності формування у студентів компетентностей організувати дозвіллеву діяльність учнів початкової школи.

Проведене дослідження не претендує на вичерпний розгляд зазначеної проблеми, дослідно-експериментальної перевірки потребує реалізація в освітньому процесі закладу вищої освіти педагогічних умов системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвіллевої діяльності молодших школярів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 2010. 376 с.
2. Гончарук О. Організація дозвіллевої діяльності молодших школярів. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 140 с.
3. Занюк С. Мотиваційний тренінг. Формування

мотивації навчальної діяльності у студентів та старшокласників. *Практична психологія та соціальна робота*. 2002. С. 31–42.

4. Лінник О. Система підготовки майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи : автореф. дис. .... д-ра пед. наук : 13.00.04. Старобільськ, 2016. 45 с.

5. Тернопільська В. Соціально-комунікативна культура школяра: шляхи сходження. Житомир, 2008. 300 с.

6. Філософський словник соціальних термінів. Харків : Корвін, 2002. 672с.

REFERENCES

1. Goncharenko, S. (1997). *Ukrainskyi pedagogichnyi slovnyk*. [Ukrainian Pedagogical Dictionary]. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].

2. Goncharuk, O. (2018). *Organizaciia dozvil-lievoi diialnosti molodshykh shkoliariv*. [Leisure activities for primary schoolchildren]. Lutsk: Vezha-Druk [in Ukrainian].

3. Zaniuk, S. (2002). *Motyvaciiinyi trening. Formuvannia motyvatsii navchalnoi diialnosti u studentiv ta starshoklasnykiv*. [Motivational training. Formation of motivation of educational activity at students and high schoolchildren]. *Praktychna psykholohiia ta socialna robota – Practical Psychology and Social Work*. 31–42 [in Ukrainian].

4. Linnyk, O. (2016). *Systema pidgotovky maibut-nogo vchytelia do organizacii subiekt-subiektnoi vzaie-modii z uchniamy pochatkovoї shkoly*. [The system of preparation of the future teacher for the organization of subject-subject interaction with the students of elementary school]. Extended abstract of Doctor's thesis. Starobilsk [in Ukrainian].

5. Ternopilska, V. (2008). *Socialno-komunikatyvna kultura shkoliara: shliakhy skhodzhennia*. [Socio-commu-nicative culture of the student: ways of ascent]. Zhytomyr [in Ukrainian].

6. *Filosofskyi slovnyk socialnykh terminiv*. [Philosophical Dictionary of Social Terms]. (2002). Kharkiv: Korvin [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 05.08.2020.

The article was received 5 August 2020.